

ΤΟ ΠΑΘΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

Ψήγματα 2

Φρ. Νίτσιε
ΕΚΔΟΣΕΙΣ GUTENBERG

[ΑΡΧΙΚΗ](#) | [ΝΕΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΕΣ](#) | [ΚΡΙΤΙΚΕΣ](#) | [ΣΤΗΛΕΣ](#) | [ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ](#) | [ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ](#) | [ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΝΕΑ](#) | [ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ](#) | [ΦΑΚΕΛΟΙ](#) | [ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ](#)
[ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ](#) | [ΞΕΝΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ](#) | [ΠΟΙΗΣΗ](#) | [ΙΔΕΕΣ](#) | [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#) | [ΙΣΤΟΡΙΑ](#) | [ΕΠΙΣΤΗΜΗ](#) | [ΤΕΧΝΕΣ](#) | [ΒΙΟΓΡΑΦΙΕΣ](#) | [ΠΑΙΔΙΚΑ](#) | [ΚΟΜΙΚΣ](#) | [ΔΙΑΦΟΡΑ](#)

Πολιτεία

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

- ▶ -20%, -25%, -30% χαμηλότερες τιμές σε 150.000 τίτλους
- ▶ Δωρεάν αποστολή και αντικαταβολή για αγορές πάνω από 30 €
- ▶ Έως 85% τιμές ειδικής προσφοράς σε χιλιάδες τίτλους
- ▶ 24 άτοκες δόσεις ανεξάρτητα από την αξία αγοράς

ΒΡΙΣΚΕΣΤΕ: [ΚΡΙΤΙΚΕΣ](#) | [ΙΔΕΕΣ](#) | [Μορφές της νεοελληνικής κριτικής](#)

[Αναζήτηση...](#)

Μορφές της νεοελληνικής κριτικής

ΚΥΡΙΑΚΗ, 20 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015 00:00

Για τα βιβλία του Γιώργου Αράγη *Νεοελληνική κριτική - Αξιολογικές διακρίσεις* (εκδ. Σοκόλη).

Του **Γιώργου Ν. Περωντόνακη**

Καιρό τώρα προβάλλεται η ανάγκη για τη συγγραφή μιας συνολικής Ιστορίας της Νεοελληνικής Κριτικής και πολλοί έχουν επιχειρήσει συγκεκριμένες προσπάθειες να προσεγγίσουν επιμέρους ζητήματά της, σε σχέση με τις περιόδους, τα περιοδικά, τα πρόσωπα ή τις τάσεις της (άλλοι με μονογραφίες κι άλλοι με άρθρα: Π. Μουλλάς, Ν. Βαγενάς, Χρ. Ντουσιά, Αντ. Καρτσάκης, Δ. Κούρτοβικ, Β. Χατζηβασιλείου, ο υπαφαινόμενος κ.ά.).

Σ' αυτό το πλαίσιο, ο Γιώργος Αράγης, κριτικός ο ίδιος επί σειρά ετών, πλαγιασκόπει μια τέτοια Ιστορία από την πλευρά των απουδιαίτερων προσώπων, που άφησαν πίσω τους σημαντικό κριτικό έργο. Ξεκινώντας από τον Εμμανουήλ Στάη, που θεωρείται «παραδοσιακά» ο πρώτος εκπρόσωπος της κριτικής μας μετά την ίδρυση του ελεύθερου ελληνικού κράτους (ο Εμμανουήλ Στάης ανήκε βέβαια στην επτανησιακή σχολή), ο Γιώργος Αράγης καλύπτει ενάμιση περίπου αιώνες, από το 1853 μέχρι τους πρόσφατους βιβλιοκριτικούς που έχουν ελέω θανάτου ολοκληρώσει το έργο τους στη μεταπολιτευτική περίοδο (λ.χ. τον Σπύρα Τσακνιά και τον Βύρωνα Λεοντόρη).

Η παρουσίασή τους γίνεται βάσει δύο πρισματών, ενός γραμματολογικού και ενός κριτικού. Από τη μία, δηλαδή, ο Γιώργος Αράγης επισημαίνει τα βασικά κριτικά τους έργα, τους λογοτέχνες πάνω στους οποίους άσκησαν την κριτική τους, τις βασικές ιδέες τους και την πρωτοπόρο ματιά τους σε σχέση με τους προηγούμενους και τους επόμενους. Η θέση τους δηλαδή μέσα στην Ιστορία της κριτικής προσδιορίζεται γενετικά, οριοθετείται σε σχέση με τις απόψεις που είχαν φτάσει ως αυτούς αλλά και με τη λογοτεχνία που καλούσαν να αξιολογήσουν.

Από την άλλη, ο Γιώργος Αράγης γίνεται ο ίδιος κριτής, καθώς επιχειρεί επιδέξια να γράψει μια «κριτική της κριτικής». Επισημαίνει τα θετικά τους σημεία, τις καινοτόμες ιδέες τους, εντοπίζει την πρωτοπορία και τις ρηξικέλευθες αντιλήψεις που ξεκαθάρισαν πολλά σε σχέση με την ελληνική

*Ο Γιώργος Αράγης
επισημαίνει τα βασικά
κριτικά τους έργα, τους
λογοτέχνες πάνω στους
οποίους άσκησαν την
κριτική τους, τις βασικές
ιδέες τους και την
πρωτοπόρο ματιά τους σε
σχέση με τους*

David Foster Wallace

Σώτη Τριανταφύλλου

Μεταφρασμένο από τον...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

ποίηση κατά βάση και την πεζογραφία πιο πρόσφατα, αποστάζει ό,τι καλύτερο κατέθεσαν κι αφήνει παρακαταθήκη την ουσιαστικότερη συνεισφορά τους. Παράλληλα, όμως δεν διστάζει να εκφράσει τις επιφυλάξεις του, να αξιολογήσει πολλές θέσεις που στο πέρασμα του χρόνου ή στο κόσκινο του συγγραφέα φάνηκε να υστερούν και να εντοπίσει αστοχίες ή ανεπάρκειες.

Υπάρχει ένα θέμα ποιος είναι κριτικός, αφού ακόμα το τοπίο δεν είναι ξεκάθαρο ως προς τα όρια της βιβλιοκρισίας και της μελέτης, του κριτικού και του φιλόλογου, του κριτικού και του δοκιμιογράφου, της πρωτογενούς και της δευτερογενούς κριτικής. Κι ο ίδιος ο Γιώργος Αράγης εκφράζει επιφυλάξεις για μερικούς από όσους συμπεριέλαβε, όπως π.χ. για τον Εμ. Στάη ή τον Κ.Θ. Δημηρά (με του οποίου τα θεωρητικά περί κριτικής κείμενα παρεμπιπτόντως δεν ασχολήθηκε) ή τον Ν. Φωκιά, ο οποίος μάλλον είναι δοκιμιογράφος. Από την άλλη, παρόλο που θα μπορούσε κανείς να προτείνει και άλλα ονόματα, όπως λ.χ. τον Ανδρέα Καραντώνη, την Άλκη Θρύλο, τον Βάσο Βαρίκα, τον Απόστολο Σαχίνη, άλλους περισσότερο κι άλλους λιγότερο, η επιλογή τηρεί αντιπροσωπευτικές αρχές ανά εποχή. Ποιοι λοιπόν θεωρούνται κριτικοί και ποιοι αξίζει να μπουν σε μια Ιστορία της Νεοελληνικής Κριτικής ξεκαθαρίζει αργά αργά, θέμα στο οποίο συμβάλλει από τη σκοπιά του ο Γιώργος Αράγης, καθώς επιχειρεί να ξεχωρίσει το κριτικό-αξιολογικό από το γραμματολογικό λ.χ. έργο που άφησαν οι κριτικοί του.

Κρατώ επιπλέον μερικές ιδέες του Γιώργου Αράγης, τις οποίες ο ίδιος θεωρεί σημαντικές για έναν κριτικό. Μερικές από αυτές είναι συζητήσιμες κι αξίζει ένας γενναίος διάλογος για να τις επεξεργαστούμε. Καταρχάς, η επιμονή του Γιώργου Αράγης για το ένστικτο ή τη διαίσθηση, την οποία οφείλει να διαθέτει ο κριτικός, χωρίς να αποδεικνύει όσα λέει! Όντως, η συνεισφορά του εκάστοτε κριτικού είναι η οξύτητα της αντίληψής του, που του επιτρέπει να βλέπει πράγματα τα οποία οι άλλοι δεν έχουν εντοπίσει. Είναι ένα κοφτερό νυστέρι που μπορεί να διεισδύει βαθιά στο λογοτέχνημα και να προσεγγίζει βαθύτερες αλήθειες, με αποτέλεσμα να νοηματοδοτεί κείμενα και να διερευνά συγγραφικές συλλήψεις. Σωστά. Από την άλλη, ο συγγραφέας του βιβλίου δεν προσδιορίζει πώς διαμορφώνεται και πώς οξύνεται αυτό το «ταλέντο», πώς ακονίζεται, αν είναι λ.χ. έμφυτο σαν ενόραση ή ένα βλέμμα το οποίο ωστόσο καλλιεργείται μέσω της παιδείας. Η διεισδυτική ματιά συχνά είναι προϊόν βαθιάς επαφής τόσο με τα κείμενα όσο και με άλλες παραμέτρους της τέχνης και της ζωής. Και φυσικά αυτή η αναπόδραστη υποκειμενικότητα καλόν είναι να αποδεικνύεται με επιχειρήματα, ο βιβλιοκριτικός δηλαδή να προσπαθεί να πείσει και να στηρίζει με συλλογισμούς όσα διαισθάνεται, αλλιώς το ένστικτο καταντά στείρος εμπειρισμός.

Ανάλογα, ο Γιώργος Αράγης εντοπίζει καινοτόμες ιδέες των κριτικών, ελέγχοντας την πρωτοτυπία και την ευστοχία τους, αλλά δεν ελέγχει αν αυτές έχουν ήδη επισημανθεί και τεκμηριωθεί από τη φιλολογία ή τη διεθνή θεωρία της λογοτεχνίας που από τις αρχές του 20ού αιώνα είχε ήδη θέσει και εν μέρει επιλύσει σημαντικά ζητήματα της πεζογραφίας και της ποίησης. Ο συγγραφέας αγνοεί, ή θέλει να αγνοεί, πως παράλληλα με την κριτική κινήθηκε η θεωρία, η οποία ακολούθησε ανάλογη και ενίοτε δισταυρούμενη με αυτήν πορεία, θέτοντας τα θέματα που η ίδια η λογοτεχνία έθεσε και δίνοντας γενικότερες απαντήσεις. Ο Γιώργος Αράγης δεν αντιλαμβάνεται την επανάσταση που έγινε και αποδίδει τις νέες συλλήψεις μόνο σε ατομικές εκλάμψεις.

Μένω εδώ, γιατί το βιβλίο *Νεοελληνική κριτική - Αξιολογικές διακρίσεις* δεν αξίζει να ιδωθεί με κριτήριο τι δεν περιέχει αλλά κυρίως τι προσφέρει. Και προσφέρει πολλά, όπως έναν χάρτη βασικών προσώπων-κριτικών, μια ιστορική ματιά στην αλυσίδα των κατακτήσεών τους, αξιολογικές κρίσεις επί των απόψεών τους και προπαντός μια τίμια εκτίμηση της προσφοράς του καθενός. Ο Γιώργος Αράγης βάζει ένα σημαντικό λιθάρι στο στρώσιμο του δρόμου μέχρι την πλήρη καταγραφή, τεκμηρίωση και αξιολόγηση της νεοελληνικής κριτικής, τόσο με τα άλλα του βιβλία, τόσο με τις ίδιες τις κριτικές του όσο και με τούτο το πόνημα που τοποθετεί σαφή λίθινα ορόσημα σ' αυτήν την αχαρτογράφητη λεωφόρο.

* Ο ΓΙΩΡΓΟΣ Ν. ΠΕΡΑΝΤΩΝΑΚΗΣ είναι Διδάκτορας Νεοελληνικής Φιλολογίας και κριτικός βιβλίου.

Κυκλοφορεί
από τις εκδόσεις

ΘΑΝΑΣΗΣ Ν. ΜΠΟΧΩΤΗΣ

ΕΛΕΓΧΟΝΤΑΣ
ΤΟΝ ΤΟΠΟ
ΤΟΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ

ALEXANDRE JOLLIEEN

Εγκατάλειψη

Αφήνομαι στη ζωή

ΘΕΩΛ ΝΑ ΛΑΜΒΑΝΩ ΝΕΑ ΣΑΣ

E-mail

ΕΓΓΡΑΦΗ

Νεοελληνική κριτική
Αξιολογικές διακρίσεις
Γιώργος Αράγης
Εκδ. Σοκόλη 2015
Σελ. 296, τιμή εκδότη €23,32

Αναζήτηση

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΑΡΑΓΗ

Like Share 10 people like this Sign Up to see what your friends like.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΡΘΡΑ